

PRAKTIJK

KATERN

Lesgeven in het 5 speciaal onderwijs

Interview met Ely Bagerman en José Adema van de Boemerang in Apeldoorn

In deze artikelenreeks nemen Anna-Maria van Dillen en Christa Rietberg een kijkje bij vakcollega's die werken in de verschillende typen speciaal onderwijs. Wat drijft hen en welke issues spelen in dit werk? In het vijfde artikel gaan ze naar een sbo-school (speciaal basisonderwijs). Sbo-scholen zijn bedoeld voor leerlingen die een leerachterstand hebben, leerlingen bij wie opvoedingsmoeilijkheden spelen en leerlingen die extra zorg en aandacht nodig hebben. Het sbo is voor leerlingen die het op een reguliere basisschool (een gewone basisschool) niet redden. Deze leerlingen hebben een lichtere problematiek dan leerlingen op een so-school.

Anna-Maria van Dillen en Christa Rietberg

Inleiding

In het noorden van Apeldoorn ligt sbo-school de Boemerang. De Boemerang is een openbare school voor speciaal basisonderwijs. Hier worden kinderen opgevangen die aangewezen zijn op specialistische zorg die niet geboden kan worden in het reguliere basisonderwijs. De school heeft rond de 125 leerlingen. Er zijn negen klassen. De klassen bestaan uit maximaal achttien leerlingen. De meeste leerlingen stromen uit naar praktijkonderwijs en vmbo bb/kb. Ook op deze school wonen de leerlingen ver van de school af.

Op zoek naar beide vakleerkrachten zien wij in de school een gymzaal en een dojo. Als we Ely en José gevonden hebben is dan ook gelijk de eerste vraag of zij ook gebruik maken van de dojo. Ely vertelt: "Elke klas heeft drie beweegmomenten per week; dit verschilt met één keer judo en twee keer bewegingsonderwijs of drie keer bewegingsonderwijs. Er is een judo-docent die de lessen geeft. Hij heeft een eigen judoschool, dat is gelijk handig voor de doorstroom naar de naschoolse sport. Alle leerlingen doen ook een officieel judo-examen. De kleuters krijgen elke dag 30 minuten

bewegingsonderwijs. Uit ervaring is gebleken dat zij een enorme ontwikkeling doormaken in die twee jaar.”

Speciaal onderwijs

Alle leerlingen zijn speciaal maar we willen ze niet speciaal behandelen

In de gymles is de doelstelling dat alle kinderen op hun eigen niveau in beweging zijn. Leerlingen in het sbo moeten voldoen aan richtlijnen die gesteld zijn voor het gehele basisonderwijs. De school heeft gekozen te werken met de methode ‘Bewegen samen Regelen’ omdat deze ook voor het basisonderwijs is geschreven. Ely heeft vervolgens samen met Geke Versprille de werkwijze nog verder uitgewerkt en onderbouwd. Deze methode heet Bewegingsonderwijs+. José geeft aan dat zij in plaats van vijf activiteiten per les, drie activiteiten aanbieden omdat de klassen kleiner zijn. Ook zijn sommige combinaties van leerlijnen niet passend in een les. Bijvoorbeeld een spel en een turnactiviteit waarbij hulp geboden moet worden. Een spel activiteit waarbij winnen en verliezen een rol speelt moet altijd begeleid worden door de vakleerkracht. Daarnaast is er in deze methode ook aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. Op de vraag wat in hun ogen anders is dan het regulier onderwijs zijn ze beiden heel duidelijk: “zo min mogelijk!” Hier worden alle leerlijnen aangeboden en worden trends uitgetoet en gekeken of ze passend bij onze doelgroep zijn.

Sociaal emotionele ontwikkeling

Samenwerken draagt bij aan de sociaal emotionele ontwikkeling en wordt ook als middel ingezet op de Boemerang. Het doel van de gymles is ook samen plezier maken in het bewegen, jezelf leren kennen zodat je je ook buiten school met je vriendje kan redden. Een les wordt de hele week gegeven; de eerste les is kennismaken met de activiteiten en in les 2 en 3 wordt hierop uitgebouwd. Na twee weken worden de activiteiten herhaald uit week 1 en 2 en worden er ook klassikale- en vrije-lessen aangeboden. Door herhaling en het aanbieden van andere werkvormen in de lessen kan er meer aandacht gegeven worden aan de sociaal emotionele ontwikkeling. Ely geeft aan dat het belangrijk is dat ze weten hoe ze met elkaar moeten spelen en dat zij dan ook motorisch beter leren. Door de kleine klassen kan je hier extra aandacht aan geven, al wordt een groep van achttien leerlingen wel als te groot ervaren. De vakleerkrachten zijn echt één met de rest van de school en er wordt samengewerkt met de groepsleerkracht aan sociaal emotionele doelen die gesteld zijn voor de leerlingen.

Meerdere taken

Wat bieden jullie als school nog meer aan voor jullie leerlingen?

Ely is één dag in de week combinatiefunctionaris. Hierdoor is er tijd om gastlessen te organiseren en leerlingen te begeleiden naar de sportclub. Op dit moment valt op dat er veel leerlingen zijn die geen zwemdiploma

hebben. Ely begeleidt ouders om hun kind toch een zwemdiploma te laten halen. De school doet ook mee aan de zwemchallenge die jaarlijks wordt georganiseerd door de gemeente Apeldoorn.

ZwemChallenge Scholen

Aquacentrum Malkander en de gemeente Apeldoorn organiseren jaarlijks gratis de Nationale ZwemChallenge. Met de Nationale ZwemChallenge testen zij, in één ochtend, de zwemveiligheid van leerlingen uit de groepen 6 tot en met 8. Hoe zwemveilig zijn ze? De zwemchallenge richt zich op kinderen tussen de 9 en 12 jaar die niet (meer) zwemvaardig zijn. Leerlingen nemen het op tegen klasgenoten en gaan de uitdaging aan om te kijken wie het beste het parcours kan afleggen. Bekijk het informatiefilmpje over de ZwemChallenge.

Er zijn gastlessen volleybal gegeven, schaatslessen en atletiek op de atletiekbaan. Daarnaast gaan de vakleerkrachten en de groepsleerkrachten met de leerlingen naar evenementen zoals baanwielrennen. Op dit moment zijn ze aan het oefenen voor het basketbaltoernooi. Er worden activiteiten aangeboden tijdens de pauze. En de conciërge voetbalt met de leerlingen in de pauze; alle klassen in de midden- en bovenbouw krijgen hiervoor een kans.

Op school wordt ook MRT aangeboden. Hiervoor worden leerlingen uitgenodigd die niet kunnen meekomen in de groep, dat kan zijn op grond van sociaal-emotioneel of op motorisch gebied. Sommige leerlingen hebben maanden geen gymles gehad omdat

ze op hun vorige school niet mochten meedoen. Ook hier willen Ely en José iets aan doen. Daarom zijn zij met gemeente Apeldoorn en een vakleerkracht uit het so aan het kijken hoe ze binnen de reguliere scholen hun kennis kunnen overbrengen zodat de leerlingen met een grote ondersteuningsbehoefte op gedrag wel kunnen blijven meedoen met de gymles.

Motivatie

Wat drijft je om te werken in het speciaal onderwijs?

Het is een puzzel om samen met een leerling te zoeken hoe hij/zij verder kan komen in zijn/haar ontwikkeling. José geeft een voorbeeld: "Als de leerling boos is en steeds de zaal uitloopt, kan hij/zij dat blijven doen" maar we

zouden ook samen kunnen kijken wat hij/zij misschien beter kan doen." Het samen puzzelen met wat de leerling nodig heeft is het mooiste van het werk. De weg naar de toekomst verloopt voor deze leerlingen vaak net iets moeilijker en dan is het fijn om voor hen iets te kunnen betekenen.

Ook op deze school geldt overeenkomstig met andere speciaal onderwijs scholen, dat we hier enorm bevlogen en betrokken vakleerkrachten aantreffen. Goed en veel bewegen zit in het DNA van de school. Wat fijn voor de leerlingen dat zij zoveel mogen bewegen op deze school en er samen met hen wordt gewerkt om zich goed te kunnen ontwikkelen! ●

Contact

Anna-maria.vandillen@kvlo.nl
Christa.rietberg@kvlo.nl

Christa Rietberg en **Anna-Maria van Dillen** zijn vakleerkrachten bewegingsonderwijs en maken deel uit van het team Speciaal Onderwijs van KVLO

Foto's

Anna-Maria van Dillen

Kernwoorden

speciaal basisonderwijs, sbo